

Foto: Cesilie Asp

**Revidert prosjektplan,
desember 2009.**

Kvalitetssikring av Inn på tunet

Et nasjonalt utviklingsprosjekt

NORGES BONDELAG

Et samarbeid mellom KS, KSL Matmerk, Fylkesmannen, Gjensidige, Landbrukets HMS, Norsk Bonde- og Småbrukarlag, representanter fra næringen selv og Norges Bondelag.

Prosjekteier: Norges Bondelag

Innholdsfortegnelse

1. Bakgrunn og hensikt	3
2. Definisjon, avgrensning, omfang og forholdet til KSL	5
2.1 Definisjon	5
2.2 Omfang	5
2.3 Forholdet til KSL.....	5
3. Mål.....	6
4. Plan for gjennomføring.....	7
4.1 Kort beskrivelse av prosjektet:	7
5. Utvikling av de tre trinnene i kvalitetssikringssystemet.....	9
5.1 Utvikling av Trinn 1 - HMS.....	9
5.2 Utvikling av trinn 2 – de fysiske forhold rundt aktivitetstilbudet.....	11
5.3 Utvikling av trinn 3 –kontinuerlig kvalitetsforbedring	13
6. Andre nødvendige tiltak	15
7. Hovedtiltak og tidsplan i prosjektet	16
8. Organisering av prosjektet.....	17
9. Kritiske suksessfaktorer	18
10. Økonomi.....	19
11. Ordliste.....	20
12. Referanser	21

Revidert prosjektplan, februar 2009.

1. Bakgrunn og hensikt

Inn på tunet (IPT) tilbyr tilrettelagte aktiviteter på gårdsbruk, rettet mot enkeltmennesker og/eller grupper. Målsettingen med Inn på tunet tiltak er primært å bidra til bedre helse, utvikling og trivsel for den enkelte bruker. Tilbudene bygger på samarbeid med oppvekst-, utdannings-, arbeids- helse- eller sosialsektoren og omfatter aktiviteter som bygger på gårdens og bondens ressurser. Inn på tunet er landbrukets bidrag til stat og kommune for å løse deres lovpålagte oppgaver.

I dag er det bonden og kjøperen av tjenesten som sammen sørger for den nødvendige kvalitetssikring av gården, aktivitetene og tjenesten. Slik må det også være i fremtiden. Næringa sjøl mener det er et voksende behov for et nasjonalt system for kvalitetssikring. Næringa ser at med nye kjøpergrupper oppstår det nye utfordringer og behov. Næringa har utviklet ulike systemer landet rundt, men det er nå et ønske om å fremstå mer enhetlig. På denne måten vil man også å kunne bli en tydeligere aktør i salg og markedsføring av sine tjenester. Kjøpersiden opplever det samme behovet.

Det er i dag (april 08) rundt 42 000 bønder som driver tradisjonell gårdsdrift som har kvalitetssikring av produksjonen sin gjennom Kvalitetssystem i landbruket (KSL). Rundt 95% av all produksjon skjer på bruk som rapporterer at de gjør egenrevisjon. Kvalitetssystem i landbruket er et system for gården og det man tradisjonelt forbinder med jordbruks- og husdyrproduksjon. Inn på tunet bøndene etterlyser nå et system som også ivaretar Inn på tunet-tjenester.

I Landbruks- og matdepartementets strategi "Ta landet i bruk" (LMD 2007) er målet for Inn på tunet; "Økt lønnsomhet gjennom langsiktige avtaler for gode kvalitetssikrede tjenester." Videre sier man i "strategi 1": "Utvikling av lønnsomme, kvalitetssikrede og markedsrettede tjenester som tar i bruk landbrukets menneskelige og materielle ressurser" og at det skal arbeides sentralt for å; "Bidra til oppretting av et nasjonalt kvalitetssikringssystem for Inn på tunet - tjenester."

Gjennom Nasjonal handlingsplan (LMD sept 07) for Inn på tunet er også kvalitetssikring en prioritert oppgave. Handlingsplanen er et resultat av jordbruksforhandlingene i 2006, og det er "Faglig møtearena Inn på tunet" som har stått for utformingen. Arena Inn på tunet er et forum der Innovasjon Norge, på oppdrag fra LMD har samlet hele verdikjeden innenfor denne næringa. Formålet med de faglige møtearenaene er å bidra til nærings- og forretningsutvikling innen arenaenes verdikjeder og nettverk.

Gjennom nasjonal handlingsplan (LMD 2007) har Norges Bondelag fått følgende oppdrag: "Det må utvikles et nasjonalt verktøy for kvalitetssystemer som går på risikovurdering og sikkerhet og en del som går på tilbudets/tjenestens innhold. Norges Bondelag har fått ansvaret i samarbeid med KS, Innovasjon Norges og Fylkesmannen."

Det er gjennomført et forprosjekt på kvalitetssikring av Norges Bondelag og Norges Vel (2007). Gjennom forprosjektet er det kartlagt og vurdert et utvalg kvalitetssystemer som i dag finnes innenfor landbruket og andre bransjer. Forprosjektet konkluderer med at et system for kvalitetssikring bør bygge på KSL som et aktivt verktøy for kvalitetssikring av gårdsbruket i forhold til produksjonsprosesser og arbeidsmiljø. For å begrense antall kvalitetssystemer på gården vil det være hensiktsmessig å utvikle et system etter samme modell som KSL-systemet. I et slikt system vil KSL ligge som et grunnleggende kvalitetssystem i bunnen, i tillegg kommer kravene fra de som kjøper tjenester (kunden). Detaljnivå og juridisk gjennomgang av eksisterende avtaler, er per i dag varierende. Den reelle status for hvordan kvalitetssikring gjennomføres i praksis, har vi ikke fullstendig oversikt over per idag.

Det er viktig at systemet for kvalitetssikring utvikles på en slik måte at det oppfyller kravene som er nedfelt i de ulike kvalitetsstrategiene fra de forskjellige sektorene som utgjør potensielle kjøpere som f.eks skole, sosial- og helsesektoren og arbeidsmarkedsetaten.

Bruk av gården som en alternativ læringsarena for alle elever, er én av mange muligheter i Inn på tunet. Begrep som mestring og læring i et positivt og grønt miljø er sentrale faktorer for Inn på tunet. Gjennom kunnskapsløftet og utdanningsloven, skal skolene ivareta flere og flere oppgaver i forhold til elevene. Hvert enkelt barn skal ivaretas gjennom individuell og tilrettelagt opplæring. Erfaringer fra hele landet, viser at skolene mer og mer leter etter læringsarenaer som kan møte dagens behov for hvert enkelt barn. I tillegg trenger man alternative læringsarenaer for allmennpedagogikk, spesialpedagogiske tiltak, og annen tilrettelagt undervisning. Kunnskapsløftet gir skolene nye utfordringer og muligheter hvor gårdsbruk i lokalsamfunnet kan og bør være aktuelle samarbeidspartnere.

I kvalitetsstrategien for sosial- og helsetjenester; ”Og bedre skal det bli... ” har man valgt å gi kvalitetsbegrepet et konkret innhold som bygger på samfunnets føringer, som oppfyller lovverkets krav og hva som ut fra et faglig perspektiv gir best mulig tjenester til brukerne. For sosial- og helsetjenesten innebærer god kvalitet at tjenestene er trygge, virkningsfulle, involverer brukere og pårørende, utnytter ressursene på en god måte, sikrer rettferdig fordeling, og er preget av kontinuitet og samordning. Kvalitetsarbeidet må ta sikte på åpenhet om tilbudene og fokusere på arbeidet med kontinuerlig forbedring av tjenestene i samarbeid med brukere, pårørende, frivillige samarbeidspartnere og øvrig tjenesteapparat. (Nasjonal Handlingsplan for Inn på tunet, LMD 2007)

Formålet med dette prosjektet skal være å utvikle et nasjonalt kvalitetssikringsverktøy. Dette skal være et verktøy som sikrer både tilbyder, brukerne og kunden. Gjennom prosjektet er det viktig å skape eierskap i hele verdikjeden til det utviklingsarbeidet som ligger foran oss. Verktøyet må både kombinere anvendbarhet i praksis, og imøtekomme kjøpers krav på en tilfredsstillende måte. Bare på den måten kan vi få til et system som sikrer både gården, aktivitetene og tjenesten som Inn på tunet tilbudene omfatter. Prosjektet må også sørge for at eierskapet til systemet blir på en slik måte at finansiering, revisjon og videre utvikling av systemet blir ivaretatt. Prosjektet må også sørge for at opplæring blir ivaretatt på en god og praktisk måte.

Det må likevel understrekes at det er et betydelig stykke arbeid som må legges ned for å få et kvalitetssikringssystem for IPT gårder utviklet og implementert. Det at IPT-tilbyderne henvender seg til ulike brukergrupper med ulike behov, og under ulike lovverk, kompliserer bildet ytterligere. Det jobbes i dag mye med kvalitetssikring i flere fylker, og det er forventninger i IPT-miljøet til at den nasjonale jobben blir satt i gang. Det er svært viktig at

man i et videre arbeid greier å forene alle gode krefter, at erfaringene fra dette arbeidet rundt i landet blir samlet, og at man får kjøpersiden med i en aktiv deltagelse og dialog.

2. Definisjon, avgrensning, omfang og forholdet til KSL

2.1 Definisjon og avgrensning

Inn på tunet (IPT) er tilrettelagte tilbud på gårdsbruk, rettet mot enkeltmennesker og/eller grupper. Målsettingen med Inn på tunet tiltak er primært å bidra til helse, utvikling og trivsel for den enkelte bruker. Tilbudene bygger på samarbeid med oppvekst-, utdannings-, arbeids- helse- eller sosialsektoren og omfatter aktiviteter som bygger på gårdens og bondens ressurser. Inn på tunet er landbrukets bidrag til stat og kommune for å løse lovpålagte oppgaver.

Prosjektets oppgaver avgrenses mot Inn på tunet-tilbud som retter seg mot turister og næringslivet for øvrig.

Gårdsmiljøet åpner for mange muligheter for aktiviteter, der stell av dyr og planter, drift av skogen og pleie av kulturlandskapet, vedlikehold av bygninger og maskiner utgjør noe av aktivitetsgrunnlaget. Inn på tunet innebærer sysselsetting og næringsutvikling for gårdbrukeren, og gårdens ressurser er med på å dekke samfunnets behov for tilrettelagte skole-, og arbeidsplasser for barn, unge og voksne. Dette kan være utdanningstilbud knyttet til skolen, eller aktivitets- og arbeidstreningstilbud gjennom helse og omsorgstjenesten.

Det unike med IPT tilbud er at det forener gårdens ressurser med samfunnets behov for omgivelser hvor blant annet opplæring og arbeidstrening kan foregå. Gården kan tilby meningsfulle aktiviteter for mennesker som av ulike årsaker har behov for en tilrettelagt hverdag. Samtidig gir det økt inntjening og sysselsetting for bonden og bygdesamfunnet.

2.2 Omfang

Norsk senter for bygdeforskning har gjennom tidligere forskning funnet ut at det er mellom 500 og 600 gårdsbruk som tilbyr ulike typer velferdstiltak (Fjeldavli og Meistad, 2004 og Bygdeforsk 2007). Trendundersøkelse gjennomført i landbruket i regi av Norsk senter for bygdeforskning (2006) viser at dette tallet kan være for lavt. Trendundersøkelsen sier at om lag 1500 gårdsbruk tilbyr Inn på tunet-tjenester i en eller annen form.

I følge tall fra NILF finnes det i dag 655 gårder som har et Inn på tunet tilbud, disse tilbyr rundt 800 – 900 ulike tilbud (NILF 2007). Over 40% av disse har høyere utdanning som høyskole eller universitetsutdanning (Bygdeforsk 2006). De vanligste tilbudene er generell undervisning av skoleelever, tilbud innen barnevernet, innenfor psykiske lidelser og eldre med begynnende demens. De fylkene med flest tilbud er Oppland, Buskerud, Rogaland, Hordaland, Sogn og Fjordane, Trøndelagsfylkene og Nordland. De har alle ca 50 tilbydere. NILF 2007 har i sin undersøkelse tatt for seg 8 ulike bruk, og i regnskapsåret 2004 - 2005. Konklusjonene er at det er stor variasjon i lønnsomheten, men at den stort sett er mer lønnsom enn tradisjonelt jordbruk. Beregner man familiens arbeidsfortjeneste per årsverk viste driftsgranskningene (2005 tall) kroner 141.000, mens Inn på tunet kom ut med et resultat på kroner 216.000,-. I NILFS rapport blir det understreket at jordbruksdrift er en forutsetning for å kunne tilby IPT-tjenester.

Når det gjelder hva kommune og stat tjener på å benytte Inn på tunet tilbud, så baserer dette seg på erfaringer og ikke konkret tallmateriale. Det vil bli jobbet med å få frem tall på dette.

2.3 Forholdet til KSL

Prosjektets styringsgruppe har fattet et formelt vedtak som sier at kvalitetssikringssystemet for Inn på tunet skal bygges etter samme modell som KSL. Videre er det besluttet at systemet skal eies og driftes av KSL Matmerk. Overlevering av systemet vil formelt skje når utviklingsarbeidet er fullført og avsluttet.

3. Mål

Prosjektets tittel: Kvalitetssikring av Inn på tunet

Visjon:

- **Inn på tunet tilbud skal tilby meningsfylte, forutsigbare og trygge aktiviteter i et levende natur- og gårdsmiljø, og være et attraktivt supplement for oppvekst-, undervisnings-, helse-, arbeids- og velferdssektorene.**

Prosjektets hovedmål er:

- å utvikle et felles, nasjonalt praktisk verktøy for kvalitetssikring for Inn på tunet
- å utvikle et opplegg for opplæring rundt kvalitetssikringssystemet
- å avklare eierskap, finansiering og drift av kvalitetssikringssystemet

Ønsket resultat av hovedprosjektet:

- Det er opprettet et nasjonalt og praktisk kvalitetssikringsverktøy for å sikre Inn på tunet tilbud som utfører av tjenester for oppvekst-, undervisnings-, helse-, arbeids- og velferdssektorene.
- Det er utviklet et godt avtaleverk til bruk mellom kjøper og tilbyder
- Eierskap til kvalitetssystemet, finansiering og drift er avklart
- Nødvendig materiell og kurs er utviklet.
- System for revisjon er avklart, både i forhold til gjennomføring og ansvar.
- Plan for markedsføring og implementering av kvalitetssikringssystemet foreligger

4. Plan for gjennomføring

4.1 Kort beskrivelse av prosjektet:

Prosjektet skal ta for seg både kvalitetssikring av gården og tjenestene. Vi ser for oss at prosjektet kan deles i tre løp, og at disse bygger på hverandre, samtidig som de kan startes uavhengig av hverandre. Det skal videre også tas stilling til eierskap, drift, opplæring og revisjon. Informasjonsarbeid blir en viktig del av prosjektet.

I prosjektets første del, kalt trinn 1, er det særlig kvalitetssikring og risikoanalyse innenfor området helse, miljø og sikkerhet som skal avklares. Prosjektet skal legge til rette for ei verktøykasse innenfor dette området, slik at bonden i samråd med en HMS tjeneste kan lage et opplegg for HMS på sin gård, og som er i tråd med lover og regler og kjøperens forventninger. Dette skal være et system som sørger for å se hele gården og tunet i en sammenheng.

Figur 1: Skisse over oppbygningen av system for kvalitetssikring

Neste fase, trinn2, omfatter utvikling av et system for å kvalitetssikre *aktivitetene* bonden tilbyr. Noen krav vil være generelle, andre vil være mer spesifikke i forhold til aktivitetene som tilbys. Vi må sikre at aktivitetene er risikovurderte og kvalitetssikrede i forhold til kundegruppe og krav fra kjøpersiden. Dette kan for eksempel være tilbud om kurs eller materiell rettet mot aktiviteter knyttet til hest, skogsdrift, dyrestell, matproduksjon eller annet. Det må her tas noen valg i forhold til hvilke aktiviteter prosjektet skal dekke blant mangfoldet en gård kan tilby. I denne delen er det svært viktig å finne frem til kunnskap og materiell som

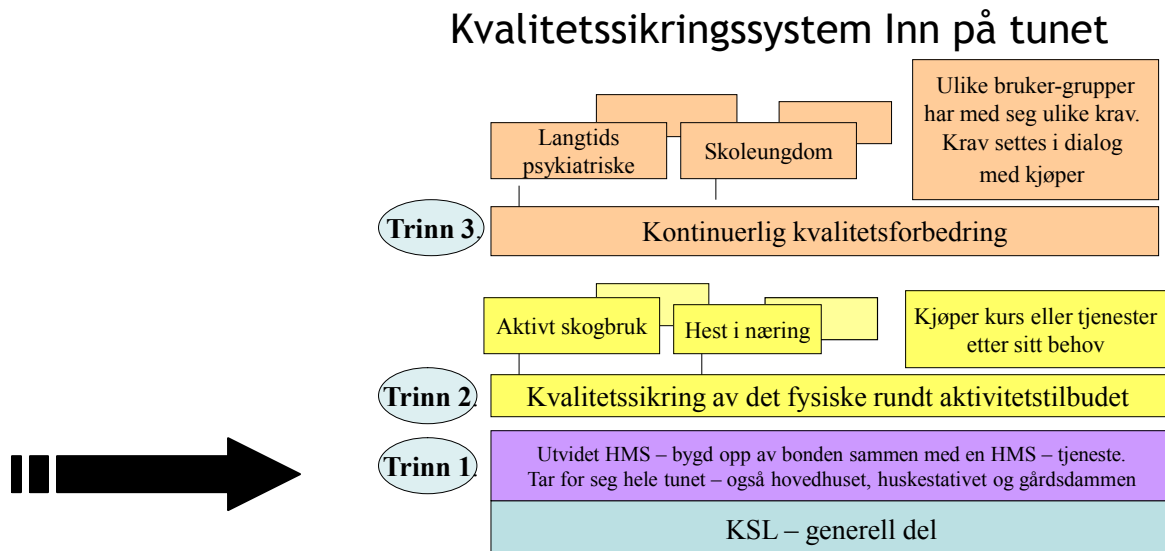
allerede foreligger. Prosjektet tar her sikte på å lage et veiledende verktøy, og det vil ikke kunne være fullstendig utfyllende med tanke på sikker håndtering av for eksempel redskaper til hygienekrav rundt tilberedelse av mat.

Det siste steget i prosessen, kalt trinn 3, er en kontinuerlig kvalitetsforbedring av innholdet i tjenesten som skal selges, som for eksempel det pedagogiske innholdet. Med kontinuerlig kvalitetsforbedring tenker man på det menneskelige fokuset, som gjør at brukeren av tjenesten opplever oppholdet på gården godt og meningsfylt, og at hensikten med oppholdet blir realisert. Hos mange bønder ligger dette i dag som en naturlig del av den hverdagen bonden tilbyr, men den er ikke alltid dokumentert og synliggjort i forhold til de krav og retningslinjer kunden må forhold seg til. Videre kan også dette punktet omfatte bedriftens etiske retningslinjer, informasjon til brukerne av tjenesten, individfokus og hvordan man utvikler og utfører lederskapet i bedriften. Dette er viktige punkter i forhold til å tilby en god tjeneste som oppfyller samfunnets krav. Prosjektet skal legge til rette for et rammeverk for denne delen av kvalitetsarbeidet.

Et system for kvalitetssikring og systemutvikling må videre ivareta og tilpasses kjøpergruppens krav og strategier. Arbeids- og velferdsetatens og sosial- og helsetjenestenes bruk av Inn på tunet-tjenester må ivareta intensjonene i opptrappingsplanene for rusfeltet og psykisk helse både på kommunalt og spesialisthelsetjenestenivå. Planene må sees i sammenheng med samarbeidet mellom KS og Helse- og omsorgsdepartementet om kvalitetsutvikling i de kommunale tjenestene, Regjeringens handlingsplan mot fattigdom (2006), Regjeringens handlingsplan for integrering og inkludering av innvandrerbefolkningen (2006), Nasjonal helseplan (St.prp 1, 2007) og NAV-reformen. Stortingsmelding om arbeid, velferd og inkludering (nr. 9, 2006-07) og mot sosial ulikhet i helse (2007) er også relevant for videreutvikling av grønne tjenester for bedre livskvalitet.

5. Utvikling av de tre trinnene i kvalitetssikringssystemet

5.1 Utvikling av Trinn 1 - HMS

Mål:

- Få på plass generelle krav til HMS for Inn på tunet gårdene. Disse skal i første omgang være tilgjengelig på papir. Nettversjon vil bli utviklet for systemet under ett
- Sørge for at verktøyet er testet ut i forhold til både kjøperne og tilbydernes behov.

Tiltak:

- Sørge for en kartlegging av lovverk av betydning for Inn på tunet næringen, og trekke ut det som er essensielt for denne næringen, og hvordan dette skal implementeres og følges opp for den enkelte tilbyder.
- Klargjøre hva som vil være de praktiske konsekvensene gjennom begrepet "Utvidet HMS".
- Sørge for at gode erfaringer fra lignende systemer fra andre land eller næringer blir gjort tilgjengelig og tatt i bruk i det norske systemet i den grad det anses relevant.
- I samarbeid mellom kjøpersiden og tilbydersiden sikre at kontraktoppsett og innhold i avtaler blir en integrert del av kvalitetssikringssystemet.
- Teste ut trinn 1 i samarbeid med utvalgte piloter.
- Starte arbeidet med å bygge et rammeverk for hele systemet. Det vil si; hvordan skal de ulike modulene i systemet bygges opp for at det skal være logisk og brukervennlig. Her skal de ulike Inn på tunet tilbudene plasseres og inkluderes
- Lage kurs/veiledning til dette trinnet. Vurdere nettbasert kurs og studiering.

Sentrale aktører:

I utviklingen av trinn 1 vil disse ha en sentral funksjon:

- Inn på tunet bønder med praktisk erfaring innenfor kvalitetssikring, KSL Matmerk, Gjensidige og Landbrukets HMS tjeneste
- Fylkesmennene – både sosial og familieavdelingen og landbruksavdelingen, 4H gårdene, Arbeidstilsynet, Mattilsynet, NAV, KS med flere

Anslått ressursbruk for Trinn 1:

Kjøp av tjenester, prosjektleder,
Styringsgruppe, adm. kostnader:

860.000,-

Utvikle rammeverk, kartlegge lovverk, lage system.

Drift av arbeidsgruppe:

170.000,-

Kjøre tjenester hos kompetansemiljøer blant Inn på tunet bønder/organisasjoner og andre.

Gjennomføring av pilot:

3 piloter a 50.000,-

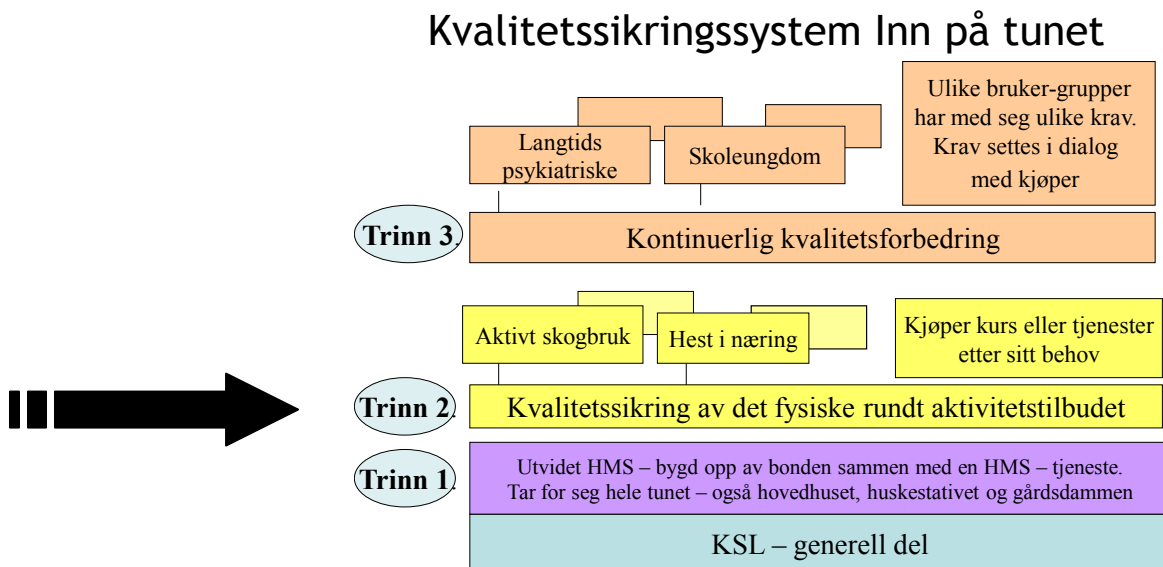
Midler til ”pilot-sjef”, og midler til nettverksorganisasjon eller lignende, for at IPT bøndene gjør det praktiske arbeidet med å teste ut nye systemer.

Samlet sum Trinn 1: kr 1.180.000,-

5.2 Utvikling av trinn 2 – de fysiske forhold rundt aktivitetstilbudet

Delmål:

- Utvikle et system for risikovurdering og kvalitetssikring av de aktivitetene som bonden tilbyr på sin gård. Med aktivitet mener vi her for eksempel ridning, vedklyving, dyrestell, lage mat og traktorkjøring. I dette trinnet mener vi ikke det faglige/pedagogiske eller sosiale innholdet i aktiviteten.

Tiltak:

- Kartlegge de mest brukte aktiviteter som benyttes innenfor Inn på tunet, og få avklart en hensiktsmessig systematisering i forhold til de krav lover og regler setter.
- Kartlegge lovverk av betydning for de mest brukte aktivitetene som tilbys, i forhold til å sikre at aktiviteten ligger innenfor de krav som lover og regler stiller.
- Dialog med Mattilsynet og andre tilsyn for å få avklart hvordan næringa skal forholde seg til eksisterende lovverk.
- Kartlegge, vurdere og synliggjøre eksisterende kurs innenfor kvalitetssikring av de ulike aktivitetene, og eventuelt peke på de områdene som ikke er dekket opp idag.
- Teste ut trinn 2 gjennom utvalgte piloter.

Sentrale aktører:

Under gjennomføringen av trinn 2 i systemet for kvalitetssikring kan det være aktuelt å samarbeide med følgende aktører:

- Inn på tunet bønder med praktisk erfaring innenfor kvalitetssikring av aktiviteter, KSL Matmerk, Gjensidige, Landbrukets HMS tjeneste, Fylkesmannen.
- Skogbrukets Kursinstitutt, 4H gårdene, Arbeidstilsynet, Norsk Hestesenter, Norsk Lekeplassforum, Attføringsbedriftene m.fl.

Anslått ressursbruk for Trinn 2:

Kjøp av tjenester, prosjektleder, Styringsgruppe, adm. kostnader:	630.000,-
Drift av arbeidsgruppe:	210.000,- (kjøpe tjenester hos kompetansemiljøer blant Inn på tunet bønder/organisasjoner og andre)
Gjennomføring av pilot:	3 piloter a 50.000,- Midler til ”pilot-sjef”, og midler nettverksorganisasjon eller lignende, for at IPT bøndene gjør det praktiske arbeidet med å teste ut nye systemer.

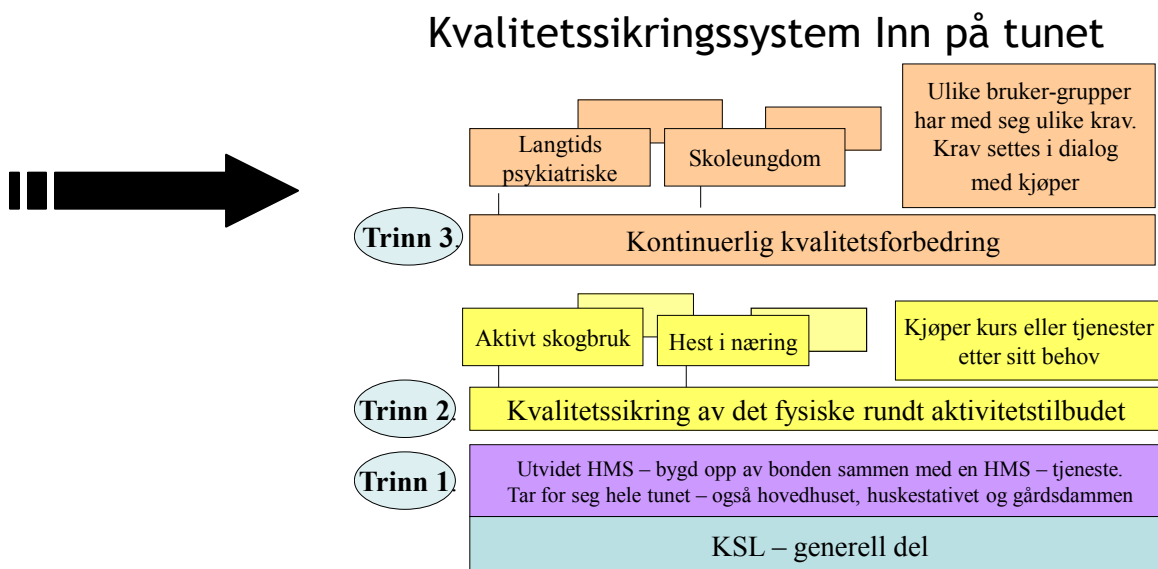
Samlet sum Trinn 2: kr 990.000,-

5.3 Utvikling av trinn 3 – kontinuerlig kvalitetsforbedring

Trinn 3 skiller seg fra trinn 2 ved at i dette trinnet er det de menneskelige aspektene som står i fokus. Gjennom dette trinnet skal vi sette søkelys på de faktorene som gjør at brukeren av tjenesten opplever oppholdet på gården som godt og meningsfylt, og at kunden oppnår sine mål. Dette trinnet handler om en bevisstgjøring av bedriftens filosofi og fokus i forhold til brukerne man har på tunet. Hos mange bønder ligger dette i dag som en naturlig del av den hverdagen bonden tilbyr, men den er ikke alltid dokumentert og synliggjort i forhold til de krav og retningslinjer bonden bør forholde seg til

Delmål

Utvikle et verktøy for kontinuerlig kvalitetsforbedring. Verktøyet for trinn 3 skal sørge for at tilbydere og kjøper av Inn på tunet tjenesten utvikler et felles syn på den enkelte brukers utfordringer, en felles målforståelse og et felles språk. Verktøyet skal også være nyttig i forhold til evaluering og måloppnåelse.

Tiltak

- Foreta en praktisk inndeling i forhold til at ulike tjenester blir berørt av ulike lovverk
- Sørge for en kartlegging av lovverk av betydning for de ulike tjenestene som tilbys, og trekke ut det som er essensielt for denne næringen, og hvordan dette skal implementeres og følges opp for den enkelte tilbyder.
- I tett dialog med kjøpersiden lage en veileder/et kompendium i forhold til kvalitetssikring av selve innholdet i tjenesten/produktet.
- Se på mulige andre systemer og trekke det beste ut av disse.
- Samle inn gode eksempler og gjøre disse tilgjengelige.

Sentrale aktører

- Inn på tunet tilbydere med erfaring fra denne typen kvalitetssikringsarbeid
- Kjøpersiden for eksempel ved SH dir, NAV og KS
- Attføringsbedriftene og deres EQUASS system (en europeisk bransjestandard for leverandører av velferdstjenester)
- Andre aktører; Norges Vel, Fylkesmennene ved både landbruk og sosial- og familie

Anslått ressursbruk for Trinn 3

Kjøp av tjenester hovedsakelig kjøpersiden:	300.000,-
Drift av arbeidsgruppe:	150.000,- (kjøpe tjenester hos kompetansemiljøer blant Inn på tunet bønder/organisasjoner og andre)
Gjennomføring av pilot:	3 piloter a 50.000,- Midler til ”pilot-sjef”, og midler til nettverksorganisasjon eller lignende, for at IPT bøndene gjør det praktiske arbeidet med å teste ut nye systemer.

Samlet sum Trinn 3: kr 600.000,-

6. Andre nødvendige tiltak

I tillegg til å utvikle de ulike trinnene i 3-trinns modellen for kvalitetssikring av Inn på tunet er det en noen tiltak som er overbyggende for hele prosjektet. Disse er listet opp nedenfor:

Tiltak med oppstart i første del av prosjektet:

- Prosjektet skal sørge for å bygge et rammeverk for hele kvalitetssikringssystemet. Det vil si; hvordan de ulike modulene i systemet skal bygges opp for at det skal være logisk og brukervennlig.
- Oppstart utvikling av e-verktøy
- Opprette kontakt med IPT miljøene i Norge og Europa for mulig praktisk samarbeid
- Opprette kontakt med pilotgårder/pilotmiljøer. Finne samarbeidspartnere innenfor ulike tjenestetilbud som kan være deltagere i ulike arbeidsgrupper.
- Inndeling av IPT gårder i forhold til tilbud (for eksempel dele inn etter barn, unge, voksne og eldre, og så igjen se på dagtilbud eller døgntilbud, og så igjen dele inn etter psykiatri, rus, osv)
- Lage en informasjonsplan for å sikre forankring i hele verdikjeden

Tiltak underveis eller mot slutten av prosjektet

- Gjøre systemet tilgjengelig på papir og elektronisk
- Avklare eierskap
- Sørge for at drift og utvikling blir ivaretatt
- Sørge for at revisjon blir ivaretatt
- Avklare om kvalitetssikringssystemet skal medføre en sertifiseringsordning
- Plan for markedsføring systemet overfor kjøper og tilbydersiden.

7. Hovedtiltak og tidsplan i prosjektet

Nr	Aktivitet	Sept 08	Okt Nov Des 08	Jan Feb Mars 09	April Mai Jun 09	Juli Aug Sept 09	Okt Nov Des 09	Jan Feb Mars 10	April Mai Juni 10
1	Overlevering til KSL Matmerk, seminar med kvalitetssikring som tema.								→
2	Styringsgruppemøte		okt	jan	april	sept	nov	feb	Mai →
3	Sørge for oppbygning av rammeverket til hele systemet		→						→
4	Oppstart og utvikling av e-verktøy og internettbasert løsning							→	→
5	Opprette arbeidsgrupper og piloter		→						→
6	Trinn 1 (se nærmere beskrivelse)		→	→	→				
7	Opprette og holde nødvendig kontakt med IPT miljøene i Norge og Europa	→							→
8	Lage informasjonsplan og sørge for informasjon underveis		→						→
9	Trinn 2 (se nærmere beskrivelse)				→	→	→		
10	Trinn 3 (se nærmere beskrivelse)					→	→	→	
11	Avklare eierskap		→						
12	Avklare drift og revisjon		→				→	→	→
13	Gjøre systemet tilgjengelig på papir og nett					→	→	→	→
14	Skrive rapport								→

8. Organisering av prosjektet

Prosjektet skal organiseres på følgende måte:

Prosjektansvarlig:	Cesilie Aurbakken, Norges Bondelag
Styringsgruppe:	Kommunesektorens arbeidsgiver og interesseorganisasjon (KS) KSL Matmerk (Kvalitetssikring i landbruket) Norges Bondelag (NB) Fylkesmannens landbruksavdeling/ Arena IPT Norsk Bonde- og Småbrukarlag
Prosjektleder:	Prosjektleder ansettes i Bondelagets Servicekontor A/S. Tove Bergh Horgen ansatt fra 0908-0710.
Prosjektmedarbeidere:	Arbeidsgrupper nedsatt for de ulike trinnene: <ul style="list-style-type: none">- KSL Matmerk- Landbrukets HMS tjeneste- Gjensidige forsikring- IPT-tilbydere- Skogbrukets Kursinstitutt- Hest og Helse

Prosjektet eies av Norges Bondelag men vil bli gjennomført i det heleide datterselskap Bondelagets Servicekontor A/S. Det praktiske arbeidet i prosjektet gjennomføres i henhold til prosjektbeskrivelsen. Prosjektet vil være et samarbeidsprosjekt mellom KS, KSL Matmerk, Fylkesmannen, Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Gjensidige, Landbrukets HMS, næringen selv og Norges Bondelag. Sentrale aktører som NAV, SH Dir, Innovasjon Norge, Norges Vel og Inn på tunet tilbydernetverk med flere vil bli trukket med underveis i prosessen.

Prosjektet vil ha en tidsramme på ca 2 år med prosjektstart oktober 2008. Prosjektet ferdigstilles innen 2010.

Mer om deltagende organisasjonene i styringsgruppa:

KS – kommunesektorens arbeidsgiver og interesseorganisasjon. *KS* medlemmer har omkring 360 000 ansatte og er en av landets største arbeidsgiverorganisasjoner. *KS* er kommunesektorens viktigste utviklingspartner, tilrettelegger og formidler medlemmenes behov og leverer en rekke verktøy for effektivisering og kvalitetskontroll. Et overordnet mål for *KS* er lokaldemokratiske rammevilkår som gjør kommuner og fylkeskommuner til gode samfunnsutviklere og tjenesteutviklere.

Stiftelsen KSL Matmerk - har som formål å skape preferanse for norskprodusert mat. Det skal skje gjennom arbeid med kvalitetsstyring, kompetanse og synliggjøring av norske konkurransefortrinn og opprinnelse overfor matprodusenter, handel og forbrukere. Oppgavene til KSL Matmerk omfatter blant annet forvaltning og videreutvikling av Kvalitetssystem i Landbruket (KSL), merkeordningen Spesialitet og den offentlige lovbaserte merkeordningen Beskyttede betegnelser. Det skal også utvikles en ny merkeordning for bredden av norsk matproduksjon basert på norsk råvare.

Fylkesmannen er Kongens og regjeringens representant i fylket og skal arbeide for at Stortingets og regjeringens vedtak, mål og retningslinjer blir fulgt opp. På vegne av flere departementer utfører fylkesmannen en rekke forvaltningsoppgaver i forhold til kommuner og enkeltpersoner, og er klagemyndighet og tilsynsmyndighet.

Norges Bondelag er den største fagorganisasjonen for bønder i Norge, og har som mål å trygge landbruket og ivareta bygdens økonomiske, sosiale og kulturelle interesser." Norges Bondelag har i alt 61 500 medlemmer. Et viktig satsingsområde for Norges Bondelag er å bidra til nye næringer med basis i bygdas og gårdens ressurser.

Norsk Bonde- og Småbrukarlag har som formål å fremme de faglige, kulturelle, sosiale og økonomiske interessene til folk i jordbruket. Norsk Bonde- og Småbrukarlag har ca 7.000 medlemmer.

9. Kritiske suksessfaktorer

Det er en del forhold som må lykkes for at prosjektet skal nå de oppsatte mål. Disse er:

- Skape eierskap til prosjektet og ordningen hos både tilbyder og kjøpersiden
- Finne en god balanse mellom brukervennlighet og tilfredsstillelse av krav i kvalitetssikringssystemet.
- oppdateringer av regelverk, revisjon og langsiktig finansiering av ordningen er på plass.
- Kunne tilby et godt system for kurs og kunnskapsoppdatering
- At eierskap og drift av systemet blir avklart
- Lykkes med informasjon og markedsføring av systemet ut til tilbyder og kjøpersiden

10. Økonomi

Tallene er oppgitt i kr 100.000,-

Kostnader	<u>Regnskap*</u>	<u>budsjett</u>	<u>budsjett**</u>
	2008	2009	2010
Prosjektleder	232	650	400
Adm./regnskap/revisjon	14	100	50
Kick Off seminar	0		
Utvikling av e-verktøy	0	0	200
Styringsgruppe	10	130	60
Arbeidsgrupper	3	340	150
Piloter (3 stk 50)	0	300	150
Kjøp av tjenester	0	300	200
Sum	259	1820	1210
Finansiering			
Innovasjon Norge	1220	1540	970
Norges Bondelag	150	150	150
KS	20	20	20
KSL Matmerk	20	20	20
Gjensidige	50	50	50
LHMS	50	50	50
Sum	1510	1830	1260

***kostnader under budsjett pga. at prosjektet fikk en senere oppstart. Kostnader og finansieringen av disse forskjøvet til 09 og 10. Finansiering og egeninnsats er også forskjøvet til 09 og 10. Dette er ikke synliggjort i tall.**

****ikke revidert**

11. Ordliste

Nedenfor er det satt opp en liste over ord som er brukt i oppgaven. Listen over begreper er ikke fullstendig, og definisjonene er ikke endelige, men ment som en hjelp for leseren.

Aktivitet

Def. Et systematisk og planlagt opplegg for brukeren der vedkommende gjennomgår en prosess med start/innføring, selve aktiviteten og en avslutning

Bruker

En person som nyttiggjør seg et Inn på tunet tilbud

HMS

Def. Helse-, miljø- og sikkerhet

Inn på tunet

Gården som ressurs for opplæring-, helse-, arbeid- og sosialsektor

Inn på tunet bonde

-også kalt tilbyder – se nedenfor

Inn på tunet tjenester/tilbud.

De tjenestene bonden tilbyr i form av en helhetlig pakke med dyr, natur, praktisk arbeid og pedagogisk tilrettelagte aktiviteter.

Internkontroll (IK)

Def. Systematisk tiltak som skal sikre at virksomhetens aktiviteter planlegges, organiseres, utføres og vedlikeholdes i samsvar med krav fastsatt i eller medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen

Kjøper

I prosjektbeskrivelsen her er begrepet brukt om den som skal betale for tjenesten. Det vil være for eksempel kommune, stat, fylkeskommune eller private aktører innenfor opplæring-, helse- arbeid- og sosialsektor

KSL (Kvalitetssystem i landbruket)

KSL-standarden definerer krav til gardsdrift og enkeltproduksjoner. Målet med KSL er at all matproduksjon i primærleddet skal skje innenfor et kvalitetssystem. Alle landbrukets organisasjoner står bak kvalitetssystemet. Kvalitetssystemet på den enkelte gard følges opp gjennom KSL-revisjoner, som utføres av KSL-revisorer med landbrukskompetanse og opplæring i revisjonsfaget.

Kvalitet:

Def. Helheten av egenskaper en enhet har og som vedrører dens evne til å tilfredstille uttalte og underforståtte behov. Kvalitet beskriver sammenhengen mellom forventning og erfaring

Kvalitetshåndbok

Def. Dokument som angir kvalitetspolitikk og beskriver organisasjonens kvalitetssystem

Kvalitetssikring

Def. Del av kvalitetsstyring med fokus på tiltro til at kvalitet vil bli oppfylt

Kvalitetsforbedring

Def. Del av kvalitetsstyring med fokus på å øke evnen til å oppfylle krav til kvalitet

Tilbyder

En som tilbyr oppdrag/ selger tjenester til private, kommunale og statlig innenfor opplærings-, helse-, arbeid- og sosialsektor

12. Referanser

”Arbeid, velferd og inkludering”, Stortingsmelding nr. 9 (2006–2007) 3. november 2006. Arbeids- og inkluderingsdepartementet.

”Du må så før du høster – om arbeidsmarkedstiltak på gård for mennesker med psykiske lidelser.” Meistad, T. & Nyland, R. 2005. Rapport 2/05, Senter for bygdeforskning. ISSN 1503-2035

”Grønn omsorg og Inn på tunet. Frekvensrapport fra en spørreundersøkelse blant gårdbrukere”. Fjeldavli og Meistad (2004):, R-2/04, Norsk Senter for bygdeforskning, Trondheim

”Handlingsplan for Inn på tunet”, Landbruks og Matdepartementet, september 2007, publikasjonskode M-0737
<http://www.regjeringen.no/nb/dep/lmd/aktuelt/nyheter/2007/Des-07/Inn-pa-tunet---et-vekstomrade.html?id=495347>

”Hvordan holde orden i eget hus - Internkontroll i sosial og helsetjenesten.”, Sosial og Helsedirektoratet 2004.

”Inn på tunet – en næring i vekst”, analyse av flaskehals og mulige satsingsområder, Bondelagets Servicekontor 2005.
<http://www.bondelaget.no/nyheter/dbafile48777.html>

”Inn på tunet. Nasjonal og regional organisering. Gårdbrukerens økonomi og erfaring”, NILF-notat 2007-8, av Kristin Stokke og Siv Karin Paulsen Rye.
<http://www.nilf.no/Publikasjoner/Notater/Bm/2007/N200708Innhold.shtml>

”Kvalitetssikring av Inn på tunet tilbud og gårder”, forprosjekt av Bondelagets Servicekontor og Norges Vel, 2007
<http://www.bondelaget.no/tema/naringsutv/dbafile83980.html>

”Og bedre skal det bli”, Nasjonal strategi for kvalitetsforbedring i sosial- og helsetjenesten. Sosial og Helsedirektoratet 2006.

”Nasjonal Helseplan.” St.prp.nr.1(2006-2007) kap.6 og 7. Helse- og omsorgsdepartementet 2007.

”Ta landet i bruk”, Landbruks og Matdepartementets strategi for næringsutvikling, 2007, publikasjonskode M – 0734 B

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/lmd/dok/Rapporter-og-planer/Planer/2007/Ta-landet-i-bruk.html?id=451401>